

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-373М

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної підготовки з дисципліни
«Історія та колективна пам'ять»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 014 Середня освіта (014.03 Історія)

«The history and collective memory»
for applicants of I (bachelor's) level of education
specialties 014 Secondary education (014.03 History)

Рекомендовано науково-
методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 14 від 10.06.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні рекомендації до самостійної підготовки з дисципліни «Історія та колективна пам'ять» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (014.03 Історія) денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Олексін Ю. П., Шевчук Т. Є. – Рівне : НУВГП, 2024. – 20 с.

Укладачі: Олексін Ю. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри суспільних дисциплін;
Шевчук Т. Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск
Зав. кафедри суспільних дисциплін

Олексін Ю. П.

Керівник групи забезпечення
спеціальності

Прищепя О. П.

Попередня версія МВ: 07-03-281М.

© Ю. П. Олексін,
Т. Є. Шевчук, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
Тематика самостійної роботи	5
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни	7
Завдання для самостійної роботи. Тематика презентацій, есе, рефератів з дисципліни «Історія українського козацтва»	18
Рекомендована література до курсу.....	19
Додатки	28

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія та колективна пам'ять» є вибірковою. *Метою* вивчення дисципліни є: познайомити студентів з основними підходами, що склалися в гуманітарних науках, стосовно колективної пам'яті. Розвинути у студентів навички критичного аналізу сприйняття людьми минулого; аналізу застосування поняття «пам'яті» та особливості їх формування, щодо ролі минулого в сучасних соціальних та політичних процесах.

Основні *завдання* дисципліни: полягають у визначенні основних тенденцій становлення та розвитку, пам'яттєвого дискурсу, «студій пам'яті», охарактеризувати їх особливості в Україні та визначити перспективи їх розвитку в контексті сучасних міждисциплінарних досліджень.

Студенти мають знати:

- головні поняття, необхідні для міждисциплінарного тлумачення категорії пам'яті у світовій гуманітарній традиції;
- напрями досліджень та поняття студій пам'яті;
- проблематику в дослідженнях, що стосуються феномену пам'яті;
- характерні особливості функціонування пам'яті як теоретичного концепту, ідеологічної норми, культурної звички та щоденної практики у архаїчних, традиційних та постмодерних суспільствах;
- умови функціонування культурної, комунікативної, історичної та інших типів пам'яті у суспільстві, механізми її підтримування, замовчування, фальшування, деконструкції;

Студенти мають вміти:

- розрізняти та співставляти ключові поняття; інтерпретувати та застосовувати їх в дослідженні людської життєдіяльності в конкретно-наукових досягненнях;
- ідентифікувати історичні проблеми студій пам'яті із філософськими вченнями, співвідносити їх з певними етапами розвитку;
- аналізувати специфічні особливості індивідуальної та колективної пам'яті під впливом глобалізаційних викликів та соціально-ідейних змін у XX-XXI ст.;
- прослідкувати взаємозв'язки пам'яті зі складовими людського буття;

- орієнтуватися у принципах наративного та дискурсивного розуміння пам'яті в історичній ретроспективі та сьогоденні.

Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.

Мета викладання дисципліни – це підготовка висококваліфікованих фахівців першого (бакалаврського) рівні вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія) у НУВГП, надання студентам цілісної системи знань з історії; формування загальних, фахових, компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільних предметів з фаховими інтересами забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

Загальна кількість навчальних годин становить 120, із них 20/2 відведено на лекції, 20/8 — на семінарські заняття і 80/110— на самостійну роботу. Форма підсумкового контролю —залік.

Тематика самостійної роботи

№ з/п	Теми для написання конспекту або реферату	Кіл-	Кіл-
		ть год.	ть год.
		денн форм	заочн форм
1.	Опрацювати статтю: Кирила Євсєєва ІСТОРИЧНА ТА КОЛЕКТИВНА ПЯМ'ЯТЬ ЯК ФЕНОМЕН file:///C:/Users/Admin/Desktop/5%20%D0% 86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%	13	18

2.	<p>Опрацювати статтю: А. ЧИК, КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ОСНОВА КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСТВА file:///C:/Users/Admin/Desktop/5%20%D0%86%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C/8%20%D1%81%D1%82.%20Yevropeiska_kolektyvna_pamiat_ta_identyc_hnist.pdf</p>	13	18
3.	<p>Опрацювати статтю: Оксана Драч КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ І НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ У СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ ДОБИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ :/Users/Admin/Desktop/5%20Iстор%20та%20колект%20память/6%20ст.kutsykr,+Київський+історичні+студії+2(9)-2019+(1)-43-51.</p>	13	18
4.	<p>Опрацювати статтю: Андрія Мартинова ЄВРОПЕЙСЬКА КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ file:///C:/Users/Admin/Desktop/5%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C/8%20%D1%81%D1%82.%20Yevropeiska_kolektyvna_pamiat_ta_identyc_hnist.pdf</p>	13	18
5.	<p>Опрацювати статтю: Оксани КІСЬ КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ ТА ІСТОРИЧНА ТРАВМА: ТЕОРЕТИЧНІ РЕФЛЕКСІЇ НА ТЛІ ЖІНОЧИХ СПОГАДІВ ПРО ГОЛОДОМОР file:///C:/Users/Admin/Desktop/5%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%B</p>	13	18

6.	<p><u>E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C/11%20%D1%81%D1%82%20 Oksana%20KIS.pdf</u></p> <p>Опрацювати статтю: Алли Киридон КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ДОМІНАНТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛГІЧНИЙ ДИСКУРС file:///C:/Users/Admin/Desktop/5%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C/14%20%D1%81%D1%82%20%D0%90.%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BD.pdf</p>	15	20
Разом		80	110

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни

Здібність самостійно удосконалювати знання та професійні навички, самостійно аналізувати факти і явища - один з основних показників сформованості професійної культури спеціаліста. Уміння систематично самостійно працювати складають міцну основу успіхів у самовдосконаленні молодих фахівців. При сучасних темпах накопичення нових професійних даних особливої цінності набувають такі риси особистості як ініціативність, активність, самостійність, аналітичні здібності та інше. Саме формуванню таких рис особистості повинна сприяти правильна організована самостійна робота студентів. “Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” передбачає, що навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3

загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння начальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять. Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється під час проведення підсумкового модульного контролю.

Головним принципом, на якому повинна базуватись самостійна робота студента, є професійна спрямованість, в результаті якої здійснюється самостійне засвоєння певної сукупності знань, вмінь і навичок конкретної професійної діяльності. В умовах активної творчої пізнавальної діяльності студентів все більше набувають важливості завдання дослідницького характеру: підготовка рефератів, мікродосліджень, анотування джерел, написання есе, створення презентацій, складання кросвордів та інші види робіт.

Пропонуємо методичні рекомендації щодо деяких видів самостійної роботи студентів з дисципліни.

Реферат

Підготовка реферату – один із перших видів дослідницької роботи студентів, яка використовується у вищій школі, оскільки впливає із завдань навчально-виховного процесу закладу вищої освіти і сприяє розвитку у студентів нахилів до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *refereo* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги, тощо. Також передбачає доповідь на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту наукової роботи.

Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння

самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію. Реферат підводить підсумок вивчення студентами як окремої теми, так і дисципліни в цілому. Написання реферату є однією з форм індивідуальної роботи студентів. Реферат має бути самостійною, завершеною роботою, що відображає наукові інтереси студента, його знання, навички, уміння й виступає формою залучення автора до специфіки теоретичної праці.

Основна мета виконання реферативної роботи – закріпити, поглибити, розширити, систематизувати теоретичні знання та розвинути навички самостійного вирішення питань навчальної дисципліни та роботи зі спеціальною літературою.

Реферат служить також засобом діагностики набутих знань, умінь та навичок студентів. Використовуючи різноманітну літературу, студент повинен уміти викласти зміст питання у обсязі, необхідному для його розуміння. Науково-теоретичний рівень реферату досягається за рахунок ретельного аналізу питання, що досліджується, джерельної бази з урахуванням сучасних досліджень.

Практична спрямованість виявляється у зорієнтованості на практику вирішення актуальних проблем сьогодення, що дозволить забезпечити прикладний характер роботи, більш повно використовувати особистий досвід студента.

Готуючи реферат, студенти повинні отримати навички опрацювання літератури, складання плану і розкриття його з використанням джерельної бази, особистого досвіду тощо. При написанні реферату студент повинен не лише опрацювати матеріал з обраної теми, але й проявивши творчий підхід, зробити спробу узагальнити отриманий досвід, зазначити власне бачення проблеми, визначити шляхи вирішення питань, що досліджується.

Реферативна робота – це не просто повторення засвоєного матеріалу лекції або практичних занять. Вона повинна являти собою самостійне розроблення проблеми, достатньо чітко окресленої від інших. Тема реферату обирається студентом самостійно із запропонованого переліку. Попередньо складається чорновий план роботи, який узгоджується з викладачем. При необхідності

студенти можуть отримати консультативно-методичну допомогу викладачів щодо остаточного формулювання теми реферату, його плану, залучення джерел та літератури тощо.

Структура реферату

Виконуючи реферативну роботу, потрібно дотримуватися вимог до її структури та оформлення. Реферат повинен містити наступні складові елементи:

- титульний аркуш,
- зміст (план),
- вступ,
- основна частина (розділи, параграфи, пункти, підпункти),
- висновок,
- перелік використаних джерел,
- додатки (у яких наводяться таблиці, схеми, діаграми тощо).

На титульному аркуші реферату вказуються:

- офіційна назва вищого навчального закладу;
- прізвище, ім'я та по батькові автора реферату;
- повна назва теми; прізвище та ініціали керівника;
- місто, де знаходиться навчальний заклад;
- рік написання реферату.

У вступі (обсяг 1–2 сторінки) обґрунтовується **актуальність і практичне значення** теми з огляду на розвиток науки та практики, стан розробленості проблеми, формулюються цілі і задачі роботи, показується, на що автор звертає особливу увагу. При цьому мета дослідження обумовлює загальний напрям та логіку викладання. У вступі здійснюється аналіз використаних джерел, зазначаються автори, які вивчали дану тематику, визначаються сутність основних чинників, що вплинули та розвиток явища або процесу, що досліджується. За обсягом вступ має орієнтовно 1–2 сторінки.

В Основній частині роботи (обсяг 10–15 сторінок) розкривається сама тема дослідження. Основну частину складають розділи, що можуть бути розбиті на підрозділи (параграфи), логічно поєднані між собою. Основна частина реферату розкривається послідовно відповідно обраної теми, мети, завдань шляхом висвітлення основних питань плану. Розділи основної частини

показують різні аспекти розкриття даної теми. Основну увагу необхідно зосередити на науково-теоретичному аналізі поставлених питань.

Автор реферату робить висновки щодо теоретичної та практичної значимості розглянутих питань. Автору необхідно не тільки висвітлити основні проблеми обраної теми і можливе їх вирішення, а й показати різні підходи і запропонувати власну інтерпретацію, свої форми й методи розв'язання поставлених завдань.

Розкриття теми реферату може здійснюватися по-різному:
чи в історичному плані (від минулого до сьогодення),
чи в логічному плані (за головними, істотними, вузловими моментами),
чи в актуалістичному плані (від нинішнього часу, через його призму, до минулого і про минуле).

Висновки (обсяг 1–2 сторінки) розміщують безпосередньо після викладу основної частини роботи з нової сторінки. У висновку відбиваються основні положення, розглянуті в рефераті, та рішення про вибір оптимального шляху досягнення поставленої задачі. Вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу.

У висновках необхідно сформулювати:

- 1) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематикою реферату;
- 2) теоретичні та практичні рекомендації, що впливають з проведеного аналізу, резюмується, наскільки вдалося виконати задумане, вирішити заявлене у вступі.

Завершує реферат список використаної літератури. Перелік джерел. У цій частині вказують джерела, які використовувалися для написання роботи:

підручники,
навчальні посібники,
періодичні видання.

Перелік джерел підбирається студентами самостійно.

Додатки – це частина основного тексту, яка має додаткове (наприклад, довідкове) значення, але, на думку автора, є необхідною для більш повного розкриття теми, кращого розуміння отриманих

результатів. Тому додатки мають бути розміщені поза основним текстом, після переліку джерел. Додатком можуть бути розрахунки, ілюстрації, таблиці, графіки, фото тощо.

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів, їх науковою цінністю та практичним значенням. Оптимальний обсяг реферату складає 10–15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення кваліфікаційної роботи. Реферат має бути акуратно написаний від руки чи надрукований з дотриманням стилістичних і граматичних норм. Текст реферату викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4.

Текст роботи друкується чорним кольором на одній стороні білого аркушу формату А4 (210x297 мм) з абзацним відступом у 1,25 см. Відступи від краю аркушу (межі тексту): ліве – 25 мм, праве – 15 мм, нижнє – 15 мм, верхнє – 15 мм.

Шрифт тексту – Times New Roman 14 кегль, інтервал – 1,5. Заголовки структурних частин друкують великими літерами симетрично до тексту без розділових знаків наприкінці, без підкреслень. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2-м інтервалам. Назви розділів набираються 14-им шрифтом (усі великі напівжирні), а пункти і підпункти виділяти напівжирним шрифтом. Кожну структурну частину роботи (розділ) треба починати з нової сторінки. Всі сторінки нумеруються арабськими цифрами: загальна нумерація починається з титульного листа, порядковий номер на ньому не ставиться. Нумерація сторінок здійснюється в верхньому правому куті аркуша. Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють.

Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами. Ілюстрації, таблиці, розташовані на окремих аркушах, включаються в загальну нумерацію сторінок. Нумерація сторінок повинна бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і

проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисунок.

Критерії оцінювання реферату

Кожний реферат оцінюється, виходячи з аналізу сукупності таких критеріїв:

- Актуальність теми;
- Оформлення реферату, грамотність, стиль викладу;
- Наукова та практична цінність;
- План реферату має розкривати обрану тему;
- Глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження;
- Особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків;
- Обґрунтування висновків;
- Використання рекомендованої літератури, наявність достатньої кількості сучасних нормативних і наукових джерел.

Анотація наукової чи навчальної літератури

Анотація (лат. *annotatio* – зауваження, помітка, від *annotato* – позначаю) – це стисла характеристика змісту книги, статті тощо. Анотація обов’язково складається з двох частин: бібліографічного опису (вихідні дані джерела) і власне тексту.

Сутність і призначення анотації полягають у тому, що вона є стислою характеристикою джерела інформації. Анотація не розкриває змісту наукового джерела, а лише інформує про наявність наукового джерела певного змісту й характеру. Таким чином, анотація дозволяє користувачеві скласти достатнє й об’єктивне попереднє уявлення про незнайому для нього наукову публікацію і тим самим допомагає в пошуку, доборі та систематизації необхідної інформації.

За різними параметрами виокремлюються кілька видів анотацій:

- 1) за змістом і цільовим призначенням – довідкові (описові, інформаційні) та рекомендаційні;

- 2) за повнотою охоплення змісту анотованого джерела – загальні та спеціалізовані (у тому числі аналітичні);
- 3) за кількістю анотованих джерел – групові та негрупові.

Довідкові анотації, які ще називають описовими чи інформаційними, характеризують тематику документа, повідомляють певні відомості про нього, але не дають його критичної оцінки.

Рекомендаційні анотації характеризують документ і дають оцінку його придатності для певної категорії споживачів, з урахуванням рівня підготовки, віку й інших особливостей споживачів. Загальні характеризують документ у цілому й розраховані на широке коло читачів.

Спеціалізовані анотації характеризують документ лише в певних аспектах і розраховані на вузьке коло фахівців.

Групові подають загальну характеристику декількох документів, об'єднаних спільною тематикою чи проблематикою.

Негрупові анотації розкривають зміст одного документа. Найбільшого поширення в науковій та навчально-науковій літературі набули довідкові анотації, які характеризують наукове джерело за тематикою й проблематикою. Саме вони є найефективнішими в наданні своєчасної, об'єктивної і достатньої інформації про нові досягнення в різних галузях науки та суттєво заощаджують час пошуку й збирання наукової інформації.

Сутність анотування. Структура анотації.

Сутність анотування полягає в максимальному скороченні обсягу джерела інформації при збереженні його основного змісту. Анотація перераховує питання, що висвітлюються в першоджерелі, не розкриваючи змісту цих питань. Вона відповідає на питання: “Про що йдеться в тексті?”. Через стислість в анотації не допускається цитування й використання частин тексту оригіналу. Основний зміст передається “своїми словами” за допомогою простих речень. Мова анотації має бути науковою, нормативною, лаконічною, ясною, простою, без довгих і занадто складних речень; загальний обсяг анотації не повинен перевищувати 500 друкованих знаків і лише у виняткових випадках може сягати 800–1000 друкованих знаків. Довідкові анотації можуть бути максимально

лаконічними (до 3-х речень) або розгорнутими, але не перевищувати вказаних обсягів.

Найпоширенішою є така структура довідково-рекомендаційної анотації наукового джерела:

1) Вступна частина: бібліографічні дані джерела (автор, назва роботи, місце видання, видавництво, рік, кількість сторінок або автор, назва роботи, назва джерела, де надруковано роботу тощо).

2) Основна частина: перелік основних проблем або питань, що розглядаються в роботі.

3) Заключна частина: адресат джерела. (Для статей ця частина є необов'язковою).

Стандартні лексико-граматичні конструкції для написання анотації.

Під час написання основної частини анотації найчастіше використовуються такі стандартні лексико-граматичні конструкції: *Стаття (робота, книга, монографія тощо) присвячена питанню, темі, проблемі...*

є узагальненням (аналізом, описом, оглядом) чого?

являє собою узагальнення (огляд, аналіз, виклад, опис)...

Автор висвітлює такі проблеми...

зупиняється на таких питаннях...

порушує питання...

здійснює ґрунтовний аналіз (чого?)

визначає сутність поняття...

висвітлює в ході дослідження такі актуальні питання, як...

У статті розглядається (узагальнюється...) (що?),

йдеться (про що?)

дається оцінка (аналіз) (чого?)

представлена точка зору (на що?)

порушене питання (яке?)

розв'язуються (висвітлюються, порушуються, досліджуються, ставляться) проблеми...

Заключна частина анотації може починатися так:

стаття адресована (призначена) (кому?)

може використовуватися (ким?)

є цікавою (для кого?)

зацікавить (кого?)

розрахована на (широке коло читачів, студентів, аспірантів, маркетологів тощо).

Показниками високого рівня анотації є:

- якість і точність інформації про першоджерело;
- логічне її оформлення;
- відповідність чинним мовним нормам;
- обмежений обсяг.

Як складати анотацію

1. Ознайомтесь з вихідними даними наукового джерела (назва, жанр, автор, рік і місце видання, структура, обсяг тощо).

2. Прочитайте текст, усвідомлюючи його загальний зміст.

3. Визначте головну інформацію тексту, відповівши для цього на такі запитання:

- Які проблеми висвітлюються?
- Що констатує автор?
- Яких висновків доходить автор?
- З'ясуйте адресата джерела (у разі потреби).

Рецензування наукових статей

Складовою частиною індивідуальної самостійної роботи є рецензування наукових робіт, присвячених проблемам давньої та середньовічної історії України, вищої школи, методики викладання та ін.. Під рецензуванням розуміється критичний відзив на наукову роботу з викладом позитивних і негативних її сторін, висловлення власної думки з приводу питань, які розглядаються в роботі.

Рецензування здійснюється обов'язково в письмовому вигляді в обсязі, узгодженому з викладачем. Інші вимоги до оформлення рецензії аналогічні оформленню наукового повідомлення.

Типовий план написання тексту рецензії

- Об'єкт і предмет аналізу.
- Актуальність теми.
- Короткий зміст.
- Формулювання основної тези.
- Загальна оцінка.

- Недоліки, хиби, огріхи праці.
- Висновки.

Об'єктом оцінювання є повнота, глибина, всебічність розкриття теми; новизна та актуальність поставлених завдань і проблем; коректність аргументації і системи доказів; достовірність результатів; переконливість висновків.

Наукова рецензія виконує такі функції: інформування, тобто ознайомлення з науковим твором (або кількома творами); оцінювання та осмислення у науковому соціумі певного знання.

Особливість рецензії полягає у вмінні спілкуватися, вести діалог (часто уявний) між рецензентом та автором твору, рецензентом і читачами. Нерідко автор рецензії виявляє свої особистісні цінності, виступає аналітиком чи полемістом, який зі знанням справи оцінює первинний документ, висуває свої зауваження, подає поради, рекомендації, пропонує імпульси до наукового діалогу.

Презентація

Презентація(від англ. “presentation” – подання, вистава) – це набір картинок-слайдів на певну тему, які зберігаються у файлі спеціального формату. На кожному слайді можна вміщувати довільну текстову, графічну, відеоінформацію, анімацію, стереозвук, як синтезований, так і записаний із мікрофона. Презентації легко створювати за допомогою програми MS PowerPoint.

За структурою презентації поділяють на лінійні та розгалужені. Презентації лінійної структури створюються для послідовного викладання матеріалу з використанням мультимедійних засобів. Вони мають містити лише головні положення повідомлення, які допомагають усвідомити його зміст, та ілюстрації. Презентації, які можна використовувати під час узагальнення й систематизації знань та для визначення рівня навчальних досягнень учнів, завдяки гіпертекстовим посиланням найчастіше мають розгалужену структуру.

Додаткові вимоги до змісту презентації (за Д. Льюїсом)

- Кожен слайд має відображати одну думку.

- Текст має складатися з коротких слів та простих речень.
- Рядок має містити 6–8 слів.
- Всього на слайді має бути 6–8 рядків.
- Загальна кількість слів не повинна перевищувати 50.
- Дієслова мають бути в одній часовій формі.
- Заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду.
- У заголовках мають бути і великі, і малі літери.
- Слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі інформації.
- Кількість блоків інформації під час відображення статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох.
- Підписи до ілюстрації розміщуються під нею, а не над нею.
- Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

Тематика презентацій, есе, рефератів з дисципліни

1. Усна історія і дослідження особистих спогадів.
2. Історії про життя і біографічний метод (Ф. Шюце, Г. Розенталь).
3. Реконструкція оповідань про життя: принципи відбору, якими керуються оповідачі в біографічних нарративних інтерв'ю.
4. Родинна/групова пам'ять та соціогрупова ідентичність.
5. Співвідношення родинної історії та індивідуальних життєвих стратегій у контексті адаптації до змін.
6. Меморіальне законодавство.
7. „Меморіальні баталії” та формування ідентичності: практика і можливі наслідки.
8. Актуалізація «ставлення до минулого» в сучасному українському суспільстві: політизація та позаполітичні прочитання.
9. Використання минулого: аналіз символічної боротьби навколо символів минулого.
10. Порівняння сучасної ситуації в Україні та Росії.
11. Радянське минуле.
12. Сприйняття минулого: порівняння українського та російського суспільств.
13. Меморіальне законодавство: зарубіжний та вітчизняний вимір.
14. «Історична пам'ять» і «політика пам'яті»: інституції, які контролюють «пам'ять», інструменти і механізми контролю, експертні співтовариства.

15. Зміни рамок соціальної пам'яті (та коммеморації) в зв'язку з політико-ідеологічними трансформаціями: формати пояснення-легітимації владних режимів і потестарних практик.
16. Використання минулого: аналіз символічної боротьби навколо образів минулого.
17. Пам'ять про трагічний історичний досвід: право чи обов'язок (не) мовчати.
18. Роль місць (конструювання) соціальної пам'яті (музеї, монументи, цвинтарі, коммеморативні ритуали тощо) у формуванні ідентичності на різних етапах соціалізації індивіда→особистості.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Історична пам'ять і тоталітаризм: досвід Центрально-Східної Європи. Харків, 2009. Вип. 13–14.
2. Воляннюк О. Я. Memory studies у категоріях: пошук канонічних моделей та міждисциплінарних новацій. Національна та історична пам'ять: Зб. наук. праць. Вип. 3. 2012.
3. Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів / кер. авт. кол. А. М. Киридон. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2013.
4. Кісь Н. Пам'ять та ідентичність українських греко-католиків. Про джерела історичної політики УГКЦ / Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2018. Львів. 184 с.
5. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. К.: ТОВ «Вид-во “Кліо”», 2014. 272 с.
6. Репніна Л. Пам'ять і знання про минуле в структурі ідентичності. *Діалог з часом* / під ред. Л. Репніної, М. Петрової. Мик. : Вид-во ЛКІ, 2007. Вип. 21 : Історичні міфи та етнонаціональна ідентичність. С. 5–21. 134 ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНИХ НАУК. СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ». Випуск 40.
7. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / пер. з нім. К. : Ніка-Центр, 2012. 440 с.
8. Шацька Б. Минуле – пам'ять – міт / Чернівці : Книги-XXI, 2011. 247 с.
9. Нора П. Всесвітнє торжество пам'яті [Електронний ресурс]. *Недоторканий запас*. 2007. № 2–3 (40–41). URL: <http://magazines.nz/2005/2/nora22.html>
10. Коннертон П. Як суспільства пам'ятають. К. : Ніка-Центр, 2013. 183 с.

Зразок оформлення титульного листа

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

РЕФЕРАТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія та колективна пам'ять»

на тему _____

Виконав:
здобувач I (бакалаврського) рівня
освіти, групи

.....
Керівник: канд. пед. наук, доц.
Шевчук Т. Є.

Рівне - 2024